

Valtakunnallinen toimenpidekokonaisuus	Erityistavoite 9.1. Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen 4.4 ESR-Nuorisotakuu
Yhteyshenkilö (koordinaatio tms. hankkeen yhteyshenkilö ja rahoittajan vastuuhenkilö)	Rahoittava viranomainen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, yhteyshenkilö: Marika Lindroth. Koordinoivan hankkeen yhteyshenkilö: Susanne Forsberg, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Opsodiili-koordinaatiohanke)
Vastuullinen hallinnonala ja ministeriön vastuuhenkilön yhteystiedot	Opetus- ja kulttuuriministeriö: Heikki Blom (Lukioiden työelämäyhteistyö), Mari Pastila-Eklund (Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutusedellytysten parantaminen)
Toteutusaika	2014-2021

Toimenpidekokonaisuuden toteutuskatsaus 15.11.2018

Toimenpidekokonaisuudessa on edistetty lukioiden työelämäyhteistyötä kehittämällä ja pilotoimalla lukion ja työelämän yhteistyön toimintamalleja, vahvistamalla yrittäjyysosaamista sekä pilotoimalla yleisesti hyödynnettävissä olevia lukioiden työelämäyhteistyön malleja (Lukioiden työelämäyhteistyö). Toimenpidekokonaisuudessa on myös kehitetty oppisopimuskoulutusta koskevaa tiedotusta, ohjausta ja neuvontaa sekä menettelyjä, joilla saatetaan yhteen yritys ja oppisopimuksesta kiinnostunut opiskelija (Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutusedellytysten parantaminen).

Hankkeissa on rakennettu työelämälähtoisempää lukiokoulutusta ja luotu malleja lukiolaisten työelämään tutustumisjaksoiksi. Hankelukioissa kehitetyt mallit ja niiden pilotointi ovat synnyttäneet joukon toimintamalleja, joiden avulla lukioiden työelämäyhteydet ovat lisääntyneet. Hankkeissa on vahvistettu lukio-opettajien valmiuksia tarjota ajantasaista tietoa oppiaineensa jatko-opiskelumahdollisuuksista sekä alalle erikoistuvien työtehtävistä ja vaadittavasta osaamisesta. Toimenpiteillä on lisätty lukiolaisten työelämäntuntemusta ja valmiuksia tehdä jatko-opintoja koskevia suunnitelmia, jolloin siirtymä jatko-opintoihin ja työelämään sujuu entistä nopeammin. Samalla on kehitetty lukioiden toimintakulttuuria työelämälähtoisemmäksi ja yrittäjämäisemmäksi, jolloin vuoropuhelu ja yhteistyö lukion ja työelämän toimijoiden välillä on kasvanut. Kehitetyt toimintamallit ovat linkittyneet osaksi lukioiden toimintakulttuuria. Lisäksi mallit on dokumentoitu ja kerätty niin, että ne voidaan jakaa hyvinä käytänteitä Suomen lukiojärjestäjille.

Hankkeissa on kehitetty uusia työelämälähtöisiä lukiokursseja sekä lukioTET- ja korkeakoulukurkistusten toteutusmalleja. Lukiot ovat luoneet aktiivisesti omia yhteistyöverkostoja työelämään ja kehittäneet toimintamalleja, joissa nuorille luodaan mahdollisuuksia oppia ilmiöpohjaisesti aitojen ongelmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Lukiolaisten ja opetushenkilöstön lisäksi johdon ja esimiesten sitoutumista työelämälähtöisen toimintakulttuurin luomiseen ja työelämäyhteistyön lisäämiseen on hankkeissa tuettu.

Lukioiden työelämäyhteistyö-hankkeiden toimenpiteisiin on tähän mennessä osallistunut 5345 lukiolaista sekä lukioiden opetus- ja ohjaushenkilöstöä. Valtakunnallisen toiminnan hyötynä on se, että hankkeissa on mukana erikokoisia ja erilaisissa toimintaympäristössä toimivia lukioita. Lukioiden tarpeet ja lähtökohdat kehitystyölle ovat erilaisia, jolloin lukiot ovat lähteneet kehittämään ja kokeilemaan malleja, jotka sopivat heille ja heidän tarpeisiinsa alueella. Näin on syntynyt joukko lukion työelämäyhteistyön malleja, joista muilla alueilla toimivat lukiot voivat poimia uusia ideoita omaan kehitystyöhönsä. Hankkeissa on myös tuotettu tietoa hyvistä toimintamalleista esimerkiksi silmällä pitäen tulevia lukiouudistusta.

Toimenpidekokonaisuudessa on kehitetty myös oppisopimustoimintaa koko Suomessa. Oppisopimuskoulutuksen tunnettuus lisääntyi ja koulutuksen järjestäjille saatiin yhteisiä viestinnän elementtejä.

tejä. Oppisopimukselle rakennettiin oma brändi, oppisopimus.fi, joka on avoin kaikille oppilaitoksille. Koulutuksen järjestäjät ovat ottaneet brändin käyttöönsä ja hyödyntäneet siinä käytettyjä materiaaleja, sosiaalisen median kanavia jne. Yhteinen viesti ja sen kirkastaminen on vankistanut oppisopimustoiminnan asemaa; viestinnän materiaalit ja kanavat ovat jo käytössä. OpsoDiili -koordinaatiohanke toteutti verkkokoulutuksia koulutuksen järjestäjille erityisesti viestintään liittyen. Hanke teki myös vaikuttajaviestinnän materiaalia Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry:lle oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksista ja yhteiskunnallisista eduista. Kokonaisuudessa järjestettiin webinaareja ja muuta koulutusta oppisopimustoimijoille ja kehitettiin oppisopimuskoulutuksen toimintamalleja ja yhteistyötä yritysten kanssa. Lisäksi järjestettiin välittäjä-valmennuksia oppisopimushenkilöstön roolin vahvistamiseksi yrityksen ja opiskelijan välisenä kumppanina.

Lukioiden työelämäyhteistyön osalta hankkeissa mukana olleet lukiot jatkavat niissä luotua johdonmukaista tapaa toteuttaa työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta. Kehitetyt ja pilotoidut mallit on linkitetty osaksi hankelukioiden toimintakulttuuria ja rakenteita, ja yrittäjyys ja työelämä näkyvät teemoina lukioiden opetussuunnitelmissa. Hankelukiot hyödyntävät hankkeessa muodostettuja yhteistyöverkostoja edelleen ja jatkavat niiden kehittämistä. Hankkeissa kehitetyt mallit on kerätty niin, että niitä voidaan levittää muille lukiokoulutuksen järjestäjille. Oppisopimuskoulutukseen on otettu käyttöön yhteinen materiaalipankki (oppisopimus.fi-sivusto, materiaalit ja sosiaalisen median kanavat). Hankkeen aikana valmennettiin noin 80 ns. välittäjää, joilla on erityisiä valmiuksia toimia yritysten rajapinnassa sekä opiskelijoiden suuntaan. Oppisopimus.fi brändi jatkuu Suomen Oppisopimusosaajat ry:n (Opso ry) toimesta.

Lukioiden työelämäyhteistyö-ankkeita on toteutettu alueellisina pilotteina pääasiassa lukiokoulutuksen järjestäjien toimesta. Toimet aktivoivat myös alueellisia hankkeita pilotoimaan ja testaamaan yhteisten toimintamallien ja periaatteiden toimivuutta omalla alueellaan. Oppisopimushankkeilla sovitettiin yhteen alueiden oppisopimuskoulutuksen tarjontaa ja järjestettiin informaatiotilaisuuksia, koulutusta ja neuvontaa peruskoulujen, TE-toimistojen, työpajojen ja sosiaalitoimen henkilöstölle sekä opiskelijoille ja työnantajille. Nämä toimet tukivat myös alueellisia nuorten oppisopimuskoulutuksen kehittämishankkeita ja -toimijoita.

Linkkejä toimenpidekokonaisuudesta kertoville verkkosivuille:

[Rakennerahastot.fi](#), [Tunne Työ - suunnittele ura](#), [YES – Lukiot työelämään](#), [LukioTEKO](#), [Opsodiili-koordinaatiohanke](#)

Toimenpidekokonaisuudesta rahoitetut hankkeet listattuna RR-tietopalvelussa:

[Lukioiden työelämäyhteistyö](#), [Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutusedellytysten vahvistaminen](#)